T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/324
KARAR NO : 2024/347
KARAR TR : 07/10/2024

ÖZET: 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 40. maddesi uyarınca verilen idari para cezalarına karşı açılan davanın, Kabahatler Kanunu'nun 3 ve 27/1. maddesi uyarınca ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : S. B. G. S. v. T. L. Ş.
Vekili : Av. İ. M. B.
Davalı : Sakarya Valiliği
Vekili : Av. N. K.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkili şirketin ürettiği üründen alınan numunenin yapılan analizi sonucunda kekik ürününün içerisinde daha ucuz olan zeytin yaprağı bulunduğunun tespit edildiği ve ürünün etiket bilgilerinin Türk Gıda Kodeksi Baharat Tebliği'ne uygun olmadığından bahisle, Sakarya Valiliği İl Tarım ve Orman Müdürlüğünün 05/01/2024 tarih ve E-59393403-858-12641952 sayılı yazısı ile davacı şirkete bildirilen 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 40. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca verilen 46.159 TL, aynı maddenin (l/2) bendi uyarınca verilen 165.643 TL idari para cezası yaptırım kararlarının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Sakarya 1. Sulh Ceza Hakimliği 16/02/2024 tarih ve D.İş.2024/841 sayılı kararı ile itirazın reddine karar vermiş, bu karara itiraz edilmiştir.

3. **Sakarya 2. Sulh Ceza Hakimliği 01/04/2024 tarih ve D.İş.2024/1905 sayılı kararı** ile, başvuruya konu kararın idari yargının görev alanına giren kararlardan olduğunu, sulh ceza hakimliğinin görev alanı içerisinde bulunduğuna dair bir yasal düzenleme bulunmadığını belirterek, başvurunun çözümünün idari yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle, 1. Sulh Ceza Hakimliği kararını kaldırarak kesin olarak görevsizlik kararı vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"Tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; muteriz hakkında Tarım ve Orman Bakanlığı, Sakarya İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü tarafından hem idari para cezası tutanağı düzenlendiği hem de idari yaptırım kararı olarak 5996 sayılı Kanunun 40. Maddesinin 1. Fıkrası (1) bendine istinaden ürünlerin piyasadan toplatılmasına karar verildiği görülmüştür. 5326 sayılı Kabahatler Kanunun 27/8. maddesinde "idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görülür." hükmünün yer aldığı, dolayısıyla toplatılma idari yaptırım karar tutanağına itirazının konusunun idari dava*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden nE3Bynz - igu2lg4 - D5hbNJS - h2Pc0I= ile erişebilirsin

olduğu, toplatılma idari yaptırım karar tutanağının iptalinin idari yargının görevi kapsamında kalması nedeniyle para cezasının da idari işlem ile birlikte idari yargı tarafından karara bağlanması gerektiği anlaşılmakla itirazın görev yönünden reddine, itiraz edenin yasal sürede (30 gün içinde) yetkili ve görevli idare mahkemesinde dava açmakta muhtariyetine karar vermek gerekmiş(tir)..."

4. Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. **Sakarya 2. İdare Mahkemesi 22/05/2024 tarih ve E.2024/481 sayılı kararı** ile, ürünün piyasadan toplanması yolunda tesis edilen işlemin, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5996 sayılı Kanun'da da idari para cezasına ve idari tedbirlere karşı itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağını belirterek, davanın çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

6. Sakarya 2. İdare Mahkemesi tarafından 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari ve adli yargı dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

7. 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

" (1) Bu Kanunun amacı, gıda ve yem güvenilirliğini, halk sağlığı, bitki ve hayvan sağlığı ile hayvan ıslahı ve refahını, tüketici menfaatleri ile çevrenin korunması da dikkate alınarak korumak ve sağlamaktır."

8. 5996 sayılı Kanun'un *"Gıda ve yem güvenilirliği şartları"* başlıklı 21. maddesinin beşinci fıkrası şöyledir:

"(1) Gıda güvenilirliği şartları aşağıda belirtilmiştir:
(...)
(5) Gıda kodeksine aykırı gıda ve gıda ile temas eden madde ve malzeme üretilemez, işleme tâbi tutulamaz ve piyasaya arz edilemez. ..."

9. 5996 sayılı Kanun'un "*Gıda ve yemde izlenebilirlik ve etiketleme, sunum ve reklâm ile tüketici haklarının korunması"* başlıklı 24. maddesi şöyledir:

"(1) Gıda veya yem işletmecileri izlenebilirliği sağlamak amacıyla, üretim, işleme ve dağıtımın tüm aşamalarında, sorumluluğundaki gıda veya yemin, gıda veya yeme ilave edilecek her türlü maddenin ve gıdanın elde edildiği hayvanın takibinin yapılabilmesi için, bir sistem oluşturmak ve talep hâlinde bu bilgileri Bakanlığa sunmak zorundadır.
(2) Piyasaya arz edilecek gıda ve yem, izlenebilirliği sağlamak amacıyla, uygun şekilde etiketlenmek veya Bakanlıkça belirlenecek bilgi ve belgelerle uygun şekilde tanımlanmak zorundadır.
(3) Gıda ile ilgili özel mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, gıdanın ve yemin şekli,

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden nE3Bynz - igu2lg4 - D5hbNJS - h2Pc0I= ile erişebilirsin

görünümü, ambalajı, kullanılan ambalaj malzemesi, tasarlanma ve sergilenme şekli, her tür yazılı veya görsel basın aracılığı ile sunulan bilgi dâhil, etiketlenmesi, tanıtımı, reklâmı ve sunumu tüketiciyi yanıltıcı şekilde yapılamaz.

(4) Gıda ve yemde taklit ve tağşiş yapılamaz. (Ek cümle:28/10/2020-7255/29 md.) Taklit ve tağşiş yapılmış ürün işleme tabi tutulamaz, piyasaya arz edilemez.

(5) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir."

10. 5996 sayılı Kanun'un *"Gıda ve yem ile ilgili yaptırımlar"* başlıklı 40. maddesinin birinci fıkrasının (d) ve (l) bentleri şöyledir:

"(1) Gıda ve yem ile ilgili yaptırımlar aşağıda belirtilmiştir:

(...)

d) 21 inci maddenin beşinci fıkrasına aykırı hareket edenlere onbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ürünlerin, insan sağlığı için risk oluşturması durumunda ürünler masrafları sorumlusuna ait olmak üzere piyasadan toplatılır ve mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir. Aykırılık sadece etiket bilgilerinden kaynaklanıyor ise idarî para cezası beşbin Türk Lirası olarak uygulanır.

(...)

l) (Değişik:28/10/2020-7255/30 md.) 24 üncü maddenin dördüncü fıkrasına aykırı olarak taklit veya tağşiş yapılan gıda veya yemlere el konulur. Ürünler masrafları sorumlusuna ait olmak üzere piyasadan toplatılır. Piyasaya arz amacı dışında değerlendirilmesi mümkün olmayan ürünler işletmecisi tarafından Bakanlık gözetiminde imha edilir veya ettirilir. Piyasaya arz amacı dışında değerlendirilmesi mümkün olan ürünlerin mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir. Taklit veya tağşiş yapılan

gıda veya yemleri;

1) Üreten, ithal eden veya kendi adı veya ticari unvanı altında piyasaya arz eden gıda veya yem işletmecisine ellibin Türk lirasından,

2) İzlenebilirliğini sağlamadan piyasaya arz eden perakende gıda veya yem işletmecisine beşbin Türk lirasından, aşağı olmamak ve beşyüzbin Türk lirasını geçmemek kaydıyla, fiilden bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa fiil tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde biri oranında idari para cezası verilir. Fiilin üç yıl içinde birinci kez tekrarlanması durumunda üreten, ithal eden veya kendi adı veya ticari unvanı altında piyasaya arz eden gıda veya yem işletmecisine yukarıda belirtilen idari para cezalarının alt ve üst sınırları bir katı artırılarak uygulanır. Fiilin aynı süre içinde ikinci kez tekrarlanması durumunda, üreten veya ithal eden gıda veya yem işletmecisine bin günden üçbin güne kadar adli para cezası verilir ve gıda veya yem işletmecisi beş yıldan on yıla kadar bu sektördeki faaliyetinden men edilir. Fiili üç yıl içinde ikinci kez tekrarlayan kendi adı veya ticari unvanı altında piyasaya arz eden gıda veya yem işletmecisine ise ikiyüzbin Türk lirasından az olmamak ve iki milyon Türk lirasını geçmemek kaydıyla, fiilden bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa fiil tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde biri oranında idari para cezası verilir."

11. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Genel kanun niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

" (Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)

(1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden nE3Bynz - igu2lg4 - D5hbNJS - h2Pc0I= ile erişebilirsin

12. 5326 sayılı Kanun'un *"İdari Yaptırımlar"* ana başlıklı Üçüncü Bölümünün *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

> *" (1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.*
> *(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir."*

13. 5326 sayılı Kanun'un ikinci kısmında yer alan 32. ila 43. maddelerinde, Türk Ceza Kanunu kapsamı dışında kalan çeşitli kabahatler sayılarak, bu eylemlere yaptırımlar öngörülmüştür.

14. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

> *"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir."*

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

15. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Seyfi HAN, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/10/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosya sureti ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

16. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

17. Dava, davacı şirketin ürettiği üründen alınan numunenin yapılan analizi sonucunda kekik ürününün içerisinde daha ucuz olan zeytin yaprağı bulunduğunun tespit edildiği ve ürünün etiket bilgilerinin Türk Gıda Kodeksi Baharat Tebliği'ne uygun olmadığından bahisle verilen idari para cezası yaptırım kararlarının iptali istemiyle açılmıştır.

18. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden nE3Bynz - igu2lg4 - D5hbNJS - h2Pc0I= ile erişebilirsin

19. Olayda, dava 5996 sayılı Kanun'un 40. maddesinin birinci fıkrasının (d) ve (l) bentleri uyarınca verilen idari para cezası yaptırım kararlarının iptali istemiyle açılmış olup, 5996 sayılı Kanun'da idari para cezalarına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

20. İncelenen uyuşmazlıkta; adli yargı yeri kararı gerekçesinde belirtildiği şekilde bir *"toplatma"* ya da *"mülkiyetin kamuya geçirilmesi"* idari tedbirin uygulanmadığı, kaldı ki, idari tedbirlere karşı başvurulacak yargı yolu bakımından somut olayda sonucun değişmeyeceği, idari para cezası yaptırım kararlarının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5996 sayılı Kanun'da idari yaptırımlara karşı itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır.

21. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde, bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, idari para cezası yaptırım kararlarına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Sakarya 2. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Sakarya 2. Sulh Ceza Hakimliğince verilen 01/04/2024 tarih ve D.İş. 2024/1905 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Sakarya 2. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Sakarya 2. Sulh Ceza Hakimliğinin 01/04/2024 tarih ve D.İş. 2024/1905 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

07/10/2024 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Doğan	Eyüp	Seyfi
YAŞAR	AĞIRMAN	SARICALAR	HAN

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden nE3Bynz - igu2lg4 - D5hbNJS - h2Pc0I= ile erişebilirsin